

Norsk Ornitologisk Forening

Lister Lokallag

Lista, den 11.12.2014

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middeltunsgt 29
0301 Oslo

Høringsuttalelse til konsesjonssøknad for Buheii vindkraftverk i Kvinesdal kommune.

Vår høringsuttalelse til Buheii Vindkraft AS's søknad om konsesjon for bygging og drift av Buheii vindkraftverk med tilhørende infrastruktur og nettilknytning bygger i hovedsak på vårt lokale kjennskap til naturforhold og fugleliv i Buheii og Grønheia planområde, influensområdet og linjetraseer samt Multiconsult's vurderinger i rapport med konsekvensutredninger i forhold til naturmangfold, naturvern og INON i planområdet for vindkraftverket og som er en del av grunnlaget for konsesjonssøknaden.

Vi mener at en utbygging av det planlagte Buheii vindkraftverk vil innebærer meget store negative konsekvenser for fuglelivet, både i selve vindkraftområdet, influensområdet og kraftlinjetraseen.

Vi mener også at denne planlagte utbyggingen vil være i sterk konflikt med prinsippene om forvaltningsmål, kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet og samlet belastning i Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5, 8, 9 og 10.

1. Konflikt med Naturmangfoldlovens § 4 og 5 – forvaltningsmål.

Forvaltningsmålet for mangfoldet av naturtyper skal ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet som kjennetegner den enkelte naturtype. Forvaltningsmålet for artene er at artene skal ivaretas slik at de fins i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder og at de øvrige økologiske betingelser som de er avhengige av ivaretas.

Fjell/heiområdet hvor Buheii vindkraftverk er planlagt, inkludert influensområdet og linjetraseer, utgjør et viktig leveområde for fugl og naturmangfold – både i lokal og regional sammenheng. Nærmere 50 fuglearter er registrert i dette tilnærmet urørte fjell- og heiområdet. Dette skyldes bl.a. de varierte landskapstypene med en mosaikk av vann og myr, lynghei med glissen furu- og fjellbjørkeskog samt snauheiplataer. I dalførene og mer lavereliggende områder finnes bjørkeskog og barskog samt enkelte rikere lauvskoglier. Enkelte mer brattlendte fjellpartier gir også egnede hekkeforhold for rovfugl og hubro. For enkelte arter som svartand og heilo ligger området nær sørgrensen for disse artenes hekkeutbredelse i Norge. 15 av de påviste fuglearter er rødlistede, de fleste med regulær opptreden, og flere av disse hekker i området. Området er også en del av leveområdet for villreinstammen i Setesdal Vesthei.

Vindkraftverkets negative virkninger for fuglelivet

Arealtap - I konsesjonssøknaden og fagrapporten bagatelliseres etter vår mening arealtapet i forbindelse med bygging av vindkraftverket. Det anføres at arealbehovet for hver av de 23 turbinpunktene er ca. 0,8 m². Undersøkelse i utlandet og på Smøla viser imidlertid at fugl – litt avhengig av hvilke arter det gjelder – unngår å hekke innenfor en sirkel på ca 500 meter rundt

turbinene. De interne veiene i planområdet utgjør 24,7 km med 5–6 m bredde. I tillegg til adkomstveier utgjør dette et betydelig arealtap. Kraftlinjetraseene utgjør også tap av verdifulle leveområder for fuglelivet.

Habitatforringelser - Atskillig større negative følger har imidlertid habitatforringelsene i områdene rundt de fysiske landskapsinngrepene. Dette går på oppdeling/fragmentering av leveområdene og barrierevirkninger. Effekten av disse forholdene medfører at de store og hittil lite påvirkete heiområdene Buheii og Grønheia samt landskapskorridoren med linjetraseen over til Sirdal blir fragmentert/brutt opp og det blir redusert kvalitet på leveområdet for fugl og dyrelivet i hele heiområdet mellom Risnes og Tonstad. Konsekvensutredningen påpeker også at det er vanskelig å forutse konsekvensene av fragmentering og barrierevirkninger som vindkraftverk medfører.

Støy og forstyrrelser - Både under bygging og drift av det planlagte vindkraftverket vil støy og forstyrrelser utvilsomt også medføre store negative følger for en rekke fuglearter. De mest sårbare gruppene er arter som har høye krav til ro på hekkeplassen – særlig hubro og rovfugl/kongeørn. Støy og forstyrrelser kan øke stressnivået og føre til at fuglene avstår fra å hekke eller avbryter hekkingen. Men også forstyrrelser i raste- og beiteområder kan medføre redusert næringsopptak og således påvirke overlevelse både under trekket og i påfølgende vintersesong. Undersøkelser i utlandet viser at støy/forstyrrelser er forhold som må tas i betraktning ved vindkraftutbygginger. Dette gjelder særlig i anleggsfasen. Men også driftsfasen medfører utvilsomt negative følger for fuglebestandene.

Disse ovennevnte forholdene antar vi vil være meget negative for en rekke rødlistede arter, bl.a. hubro, hønsehauk, svartand, storlom og heilo samt sjeldne og sårbare arter som kongeørn, dvergfalk, fjellvåk samt hønsefuglene lirype, fjellrype, orrfugl og storfugl.

Kollisjonsrisiko - En rekke av de fugleartene som har tilhold i dette heiområdet vil utvilsomt også være utsatt for å kollidere med vindturbinene. Dette gjelder trekkende fugl, for eksempel flere arter rovfugl, men også hekkende arter som storlom, ender og vadere i tillegg til de artene som lever i dette området hele året, for eksempel kongeørn, hubro, rype og orrfugl. I et forsøk på bagatellisering av dette problemet anføres det i konsekvensutredningen at kollisjonsrisikoen i landbaserte vindparker har vist seg å være lav i mange områder. Undersøkelsene i vindparken på Smøla viser imidlertid store negative konsekvenser for flere sårbare arter. Det henvises i konsekvensutredningen til foreldete undersøkelser pr. 2009. Oppdaterte antall pr. 2012 viser imidlertid adskillig høyere antall enn hva som er anført i konsekvensutredningen: 49 havørn, nærmere 50 liryper og et stort antall ender og vadere er hittil drept av vindmøllene på Smøla. Forsker O. Reitan konkluderer i NINA Rapport 790, 2012 bl.a. med at «*langt flere fugl kolliderer i vindturbiner på Smøla enn hva man har antatt så langt*». Vi antar at flere av erfaringene fra Smøla kan overføres til relevante arter i Buheii vindkraftverk – for eksempel hubro, storlom, svartand, kongeørn, orrfugl, lirype og heilo.

Den prioriterte 132 kV kraftlinja (alt. 1) mellom planområdet og Ertsmyra utgjør også en stor kollisjonsrisiko for flere fuglearter. Linja vil krysse store deler av høgheia samt vann og vassdrag og fjellskogområder. Både storlom, svartand og andre andearter, en rekke rovfuglearter, hubro, lirype, fjellrype, orrfugl og storfugl er arter som er sterkt utsatt for kollisjoner med kraftlinjer.

Rødlistede arter

Den gjeldende rødlisten av november 2010 er basert på kriterier utviklet av Verdens Naturvernunion (IUCN) og er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Arter i kategorien «*Sterkt truet*» har svært høy risiko for utdøing.

Kategorien «*Sårbar*» innebærer at en art har høy risiko for utdøing.

En art er *Nær truet* når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for *Kritisk truet*, *Sterkt truet* eller *Sårbar*, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.

Til sammen er det registrert 15 rødlistede fuglearter, de fleste med regulær opptreden i Buheii vindkraftverks planområde, influensområder og linjetraseer.

Art	Rødlistekategori	Status i området
Hubro	Sterkt truet (EN)	2-3 hekkelokaliteter i influensområdet. Næringssøkområde.
Myrhauk	Sårbar (VU)	Fåtallig på trekk om høsten
Storlom	Nær truet (NT)	Hekker trolig i enkelte vann
Svartand	Nær truet	Forholdsvis vanlig, men minkende bestand senere år
Hønsehauk	Nær truet	Hekker i influensområdet + næringssøk planområdet
Vepsevåk	Nær truet	Trekker gjennom området
Fiskeørn	Nær truet	Trekker gjennom området
Jaktfalk	Nær truet	Fåtallig på næringssøk i hekke-/trekktiden + trolig vinterstid
Strandsnipe	Nær truet	Vanlig hekkefugl, men minkende bestand senere år
Fiskemåke	Nær truet	Fåtallig på næringssøk/streif under trekket
Tårnseiler	Nær truet	Fåtallig på næringssøk i sommerhalvåret
Varsler	Nær truet	Fåtallig på næringssøk/streif – særlig om høsten
Bergirisk	Nær truet	Fåtallig på trekk vår og høst
Trelerke	Nær truet	Fåtallig på trekk
Konglebit	Nær truet	Fåtallig på næringsstreif høst og vinter

Hubro – Hubro er observert jevnlig i heiområdet øst for Tonsted gjennom hele kalenderåret. Det er registrert 3 årvisse hekkelokaliteter i tilknytning til planområdet i de senere år. Hekkeplassen (lok. 1) i grenseområdet til Buheii var også i bruk 2014. Lokalitet nr 2 som er beliggende i nærområdet til Grønhei hadde også hekkeaktivitet i 2014. Den tredje tradisjonelle hekkelokaliteten ligger i heia øst for Tonstad. Hvorvidt det ble gjennomført hekking her siste sesong er imidlertid litt usikkert. Sportegn/gulpeboller viser at disse hubroene bruker planområdet i Buheii og Grønheia samt heiområdene øst for Tonstad som næringssøkområde. Dette er naturlig siden det finnes en god bestand av lirype og orrfugl samt andre egnede byttedyr i disse heiområdene som således har stor verdi for hubro.

For å skjerme hubroenes hekkeplasser foreslås i konsekventutredningen en buffersone på minst 1 km for å unngå at hekkefuglene skal bli negativt påvirket av anleggsarbeid og forstyrrelser og av den grunn avstår fra å hekke eller oppgi hekkingen. Dette mener vi er altfor liten avstand. I denne sammenheng vil vi vise til et gjennomført prosjekt med en satelittmerket hubro ved det planlagte vindkraftverket på Remmafjellet i Snillfjord. Her ble det påvist at denne hubroens jaktområder strakte seg opptil 20 km fra hekkeplassen. Leveområdet til hubro er anslått til 42-66 km² høst/vinter og 20-31 km² vår/sommer iflg Bjarne Oddane, Ecofact. Den planlagte sekundære adkomstveien nord for Buheii vil komme i nærkontakt med hekkelokalitet 1 og være meget uheldig for dette hubroparet. De økte belastningene ved habitatforringelser, barrierevirkninger, støy og forstyrrelser, kollisjonsfare og redusert tilgang på byttedyr vil utvilsomt være meget negativt for den sårbare og sensitive hubrobestanden i området.

Hubro som er en sterkt truet art, er av DN/Miljødirektoratet utpekt til å være en såkalt ansvarsart i Norge. Det har da også vist seg at de ansvarlige miljømyndigheter har tatt dette ansvaret på alvor. Eksempelvis ble et hyttefelt i Sirdal skrinlagt fordi det kom for nær en hubrolokalitet. Nylig stoppet Miljøverndepartementet utbyggingen av en planlagt vei på Hitra for å sikre en hekkeplass for den sterkt truede hubroen. Dette tiltross for at den alternative veitraseen vil koste anslagsvis 100 millioner ekstra!

Levevilkårene for en lang rekke fuglearter, hvorav en rekke er truede og rødlistede arter, i planområdet for vindkraftverket, vil trolig bli kraftig redusert på grunn av habitatødeleggelser/-forringelser, oppdeling/fragmentering, barrierevirkninger, støy og forstyrrelser samt kollisjonsrisiko. Disse negative forhold finner vi utgjør en klar konflikt med § 4 og 5 i Nml.

2. Konflikt med Naturmangfoldlovens § 9 - føre-var prinsippet.

I noen tilfeller vil ikke kunnskapen være tilstrekkelig til å vite hvilke virkninger beslutningen har for naturmangfoldet. Føre-var prinsippet i § 9 skal da brukes. Dette prinsippet tilsier videre at når det tas en beslutning uten at det finnes tilstrekkelig kunnskap om virkningene for naturmiljøet, skal mulig vesentlig skade på naturmangfoldet unngås.

Det framgår av konsekvensutredningen at det er mangelfullt kunnskapsgrunnlag og kartlegging av områdene som fungerer som spill/leikområder for prioriterte arter som orrfugl og storfugl. Det antas også at dette heiområdet kan fungere som en ledelinje for trekkende fugl. Kunnskapen om trekkende fugl, særlig rovfugl, i dette heiområdet er imidlertid basert på et meget spinkelt grunnlag: kun 8 observasjonsdager fordelt på høstsesongene 2009 og 2010 fra ett observasjonspunkt (Stakkhomheia) som også ligger utenfor det omsøkte planområdet.

Vurderingene av de indirekte konsekvensene av det planlagte vindkraftverket avdekker også stor usikkerhet om hvordan fragmenteringen, barriervirkningene og støy/forstyrrelser vil påvirke leveområdene og forholdene for de mange sårbare og rødlistede artene (hubro, svartand, storlom, hønsehauk, kongeørn og diverse vadefugl). Alle disse artene har forskjellige atferdsmønstre og dette gjør det vanskelig å forutsi og vurdere konsekvensene for fuglene ved alle disse negative påvirkningene.

For en del fuglarter antas at de normalt flyr utenom eller under sveipearealet på vindturbinene. Dette argumentet ble også bruk i forkant av vindkraftutbyggingen på Smøla – særlig i forhold til Smøla-lirypa. Erfaringene viser imidlertid at rypene er en av de artene som oftest blir drept av Smøla-vindmøllene – flere av rypene er også drept etter kollisjoner med vindmølletårnene. Dette viser at fuglene ikke alltid flyr eller har en atferd som stemmer med konsulentenes A4 oppfatning. Trekk- og flyvehøyden varierer ofte med vær- og vindforhold, siktbarhet, dag- og nattrakk og lignende. Ferske etterundersøkelser fra Lista Vindkraftverk viste også at trekkende fugl, både rovfugl og andre arter, ikke la om kursen når de nærmet seg vindturbinene, men fortsatte på strak kurs inn i mellom de roterende vindturbinene.

Denne usikkerheten, som blant annet gjelder ovenstående forhold, burde tilsi at NVE gjør bruk av føre-var prinsippet som hjemmel for å avslå å gi konsesjon

3. Konflikt med Naturmangfoldlovens § 10 - prinsippet om samlet belastning

Naturmangfoldlovens § 10 beskriver plikten til å vurdere den samlede belastning for økosystemet. Mange enkeltinngrep kan over tid føre til store negative konsekvenser for naturverdiene.

En stor del av bestandene av mange fuglearter trekker på brei front langs hele vestkysten av Norge. Et nord/sør trekk langs dalførene og heiområdene i indre strøk forekommer også. Dette trekket vil komme i kontakt med en rekke etablerte og planlagte vindkraftverk og kraftlinjer. Vi mener at det ikke er forsvarlig å gi konsesjon til Buheii vindkraftverk uten at planene sees i sammenheng med andre planlagte eller godkjente vindkraftverk på Sørvestlandet, særlig gjelder dette Tonstad Vindkraftverk samt de mange store kraftlinjer som finnes og/eller er planlagt i tilgrensende heiområder, både i Sirdal og Kvinesdal. Hvilke samlede negative påvirkninger som Tonstad og Buheii Vindkraftverk samt kraftlinjene i området vil kunne få for forvaltningsmålene for en rekke arter i dette heiområdet – både hekkende og trekkende – er etter vår mening mangelfullt og utilfredsstillende vurdert.

De samlede belastninger og konsekvenser for flere arter vil være langt større enn det er mulig å identifisere ved kun å vurdere Buheii vindkraftverk's planer isolert. Ifølge Nml § 10 er det lovfestet en plikt til å vurdere/utrede disse forhold før et offentlig konsesjonsbeslutning kan tas.

4. Inngrepsfrie INON områder

Norske myndigheter har en målsetting om at tapet av naturmangfold skal stanses. Utbyggingen av Buheii vindkraftverk vil medføre et frafall/tap av inngrepsfrie naturområder på 23,1 km². Dette utgjør et betydelig del av gjestående uberørte naturområder i Kvinesdal og Sirdal kommuner.

5. Konflikt med internasjonale konvensjoner

NOF, Lista lokallag mener også at å gi konsesjon til utbygging av Buheii vindkraftverk vil være i strid med internasjonale konvensjoner som norske myndigheter har ratifisert. Herunder blant annet Bern-konvensjonen om vern av truede arter og Bonn-konvensjonen om vern av trekkende arter.

Konklusjon

Norsk Ornitologisk Forening, Lister lokallag vil begrunne våre innsigelser mot å gi konsesjon til utbygging av Buheii vindkraftverk med følgende hovedpunkter:

1. Vi mener at utbygging av Buheii vindkraftverk vil medføre habitatødeleggelser/-forringelser, fragmentering, barrierevirkninger, støy/forstyrrelser og kollisjonsfare i leveområdene for fuglelivet i dette viktige heiområdet som er leveområde for mange fuglearter, blant dem minst 15 rødlistede arter. Blant dem er hubro som har 3 hekkelokaliteter i området. En slik utbygging vil etter vår mening være i konflikt med forvaltningsmålet i Naturmangfoldloven om at artene skal finnes i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Jfr. Nml §§ 4 og 5.
2. Vi mener at føre-var prinsippet i Nml § 9 bør brukes når det foreligger kunnskapsmangel og/eller usikkerhet i forhold til kollisjonsrisiko og diverse andre indirekte, negative påvirkninger for trekkende, hekkende, næringsøkende og overvintrende fugl – slik det også er dokumentert i konsekvensutredningen. NVE bør ikke gi konsesjon - eventuelt utsette konsesjonsvedtaket inntil tilstrekkelig kunnskap er innhentet.
3. Vi mener at det ikke bør gis konsesjon for utbygging av Buheii vindkraftverk før det er utført konkrete og tilfredsstillende vurderinger av den samlede belastning for hekkende og trekkende fugl i dette heiområdet i henhold til Nml § 10.
4. Vi mener at en utbygging av Buheiii vindkraftverk vil være i konflikt med nasjonale målsettinger om INON-områder samt internasjonale konvensjoner for vern av truede arter og trekkende fugl.

På bakgrunn av ovenstående begrunnelser vil Norsk Ornitologisk Forening, Lister lokallag be NVE om ikke å gi konsesjon for utbygging og drift av Buheii vindkraftverk.

Med naturvennlig hilsen

Kåre Olsen

Leder NOF, Lister lokallag,

Kopi: Klima- og Miljødepartementet
Miljødirektoratet
Fylkesmannen i Vest-Agder, Miljøvernavdelingen
Vest-Agder Fylkeskommune
Kvinesdal kommune
Sirdal kommune
Norsk Ornitologisk Forening